

The Diak logo is located in the top right corner of the page. It consists of the word "Diak" in a bold, pink, sans-serif font. The letter "i" has a small crossbar, and the letter "k" has a distinctive shape with a small crossbar. The background of the page features large, overlapping, semi-transparent pink shapes that create a modern, abstract design.

Sutida Suksomjit
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto
Tulkki (AMK), asioimistulkkkaus
Opinnäytetyö, 2019

**HENGITYS-, RUOANSULATUS- SEKÄ SYDÄN- JA VEREN-
KIERTOJÄRJESTELMÄ-SANASTO**
SUOMI-ENGLANTI-THAI

TIIVISTELMÄ

Sutida Suksomjit
Hengitys-, ruoansulatus- sydän- ja verenkiertojärjestelmä
Suomi–englanti–thai–sanasto
35 sivua ja 2 liitettä
Syksy 2019
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Humanistisen alan ammattikorkeakoulu
Tulkki (AMK), asioimistulkkauk

Opinnäytetyön tavoitteena oli laatia hengitysjärjestelmän, ruoansulatusjärjestelmän sekä sydän- ja verenkiertojärjestelmän suomi–englanti–thai-sanasto. Thainkielisille termeille on myös niiden määritelmät. Opinnäytetyön tarkoituksena on tukea viestinnän ja terveydenhuoltoalan ammattilaisia tulkkauksiin valmistautumisessa ja itse hoitotilanteissa.

Opinnäytetyön ja sanastotyön lähteinä on käytetty terveydenhuoltoalaan liittyvää lainsäädäntöä, lääketieteellistä kirjallisuutta ja sanakirjoja, terveydenhuoltoalaan liittyviä julkaisuja, raportteja ja oppikirjoja suomen, englannin ja thain kielellä sekä lääketieteellistä aikakauskirja Duodecimia ja sanastotyön oppaita.

Opinnäytetyöhön sisältyy raportti, joissa on tietoperusta tiivistetysti hengitysjärjestelmästä, ruoansulatusjärjestelmästä sekä sydän- ja verenkiertojärjestelmästä, kuvaus sanastotyön laadinnasta, tekijän oma pohdinta sekä sanasto.

Sanasto on liitteenä ja siinä on 90 termiä suomen, englannin ja thain kielellä. Sanastoon on kerätty hengitysjärjestelmään, ruoansulatusjärjestelmään sekä sydän- ja verenkiertojärjestelmään liittyviä keskeisimpiä termejä.

Asiasanat: asioimistulkkauk, hengitys, ruoansulatus, sanastotyö, sydän, verenkierto

ABSTRACT

Sutida Suksomjit

Respiratory, digestive, and cardiovascular system glossary

Finnish–English–Thai

35 pages, 2 appendixes

Autumn 2019

Diaconia University of Applied Sciences

Degree Program in Community Interpreting Interpreter

The aim of the thesis is to produce a Finnish-English-Thai glossary of the respiratory, digestive and cardiovascular systems. Thai terms also have definitions. The purpose of this thesis is to support communication and health care professionals in their preparation for interpreting and in treatment situations.

The sources for the thesis and glossary are from Finnish health legislation, medical literature and dictionaries, health care publications, reports and textbooks in Finnish, English and Thai, as well as the Finnish Medical Association's Duodecim publication and glossary guides.

The thesis includes a Finnish report. The report contains summarised basic knowledge about respiratory, digestive, and cardiovascular systems, a description of making the glossary, the author's own reflection and glossary.

The glossary includes 90 terms in Finnish- English- and Thai languages. The glossary contains key terms relating to the respiratory, digestive, and cardiovascular systems.

Keywords: cardiovascular, community interpreting, digestive, heart, respiratory, terminology work

บทคัดย่อ

ศุธิดา สุขสมจิตร

อภิธานศัพท์ระบบทางเดินหายใจ ระบบทางเดินอาหาร การทำงานของหัวใจ และระบบหมุนเวียนโลหิต

ภาษาฟินนิช อังกฤษ ไทย

๑๕ หน้า, เอกสารแนบ ๒ ฉบับ

ปีการศึกษา ๒๕๖๒

มหาวิทยาลัยเคียลโคเนีย

หลักสูตรปริญญา

สาขาวิชาการล่าม

วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายความหมายอภิธานศัพท์ระบบทางเดินหายใจ, ระบบทางเดินอาหาร, ระบบการทำงานของหัวใจ และระบบหมุนเวียนโลหิต โดยอภิธานศัพท์จัดทำเป็นภาษาฟินนิช-อังกฤษ-ไทย โดยอภิธานศัพท์ภาษาไทยมีคำอธิบายเพิ่มเติม วัตถุประสงค์การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสารสามารถเตรียมความพร้อมในสถานการณ์เมื่อทำหน้าที่แปลภาษา และเมื่อทำการรักษาพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อมูลอ้างอิงวิทยานิพนธ์และอภิธานศัพท์ นำมาจากข้อบัญญัติกฎหมายด้านการสุขอนามัย, หนังสือทางการแพทย์, พจนานุกรม, สิ่งตีพิมพ์เกี่ยวกับด้านสุขอนามัย, รายงาน และ หนังสือเรียนเพื่อการศึกษา โดยมีภาษาฟินนิช อังกฤษ และ ไทย และยังมีนิตยสารทางการแพทย์ ดิวเดซิม (Duodecim) รวมถึงคู่มือการทำอภิธานศัพท์

วิทยานิพนธ์ประกอบไปด้วยรายงาน โดยมีคำอธิบายแบบย่อซึ่งเป็นความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ, ระบบทางเดินอาหาร, ระบบการทำงานของหัวใจ และระบบไหลเวียนโลหิต และมีคำอธิบายเกี่ยวกับการทำอภิธานศัพท์ ความคิดเห็นของผู้จัดทำ และอภิธานศัพท์

ผู้จัดทำวิทยานิพนธ์ได้ทำการรวบรวมอภิธานศัพท์เป็นจำนวน ๕๐ คำ โดยประกอบด้วยภาษาฟินนิช อังกฤษ และ ไทย โดยมีการรวบรวมศัพท์และอภิธานที่สำคัญเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ, ระบบทางเดินอาหาร, ระบบการทำงานของหัวใจ และระบบไหลเวียนโลหิต

คำสำคัญ: การล่าม, คำศัพท์, ระบบทางเดินหายใจ, , ระบบทางเดินอาหาร, ระบบไหลเวียนโลหิต, , หัวใจ, อภิธานศัพท์

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 ASIOIMISTULKKAUS TERVEYDENHUOLLOSSA.....	6
3 ELIMISTÖJÄRJESTELMISTÄ	8
3.1 Hengitysjärjestelmä	8
3.2 Ruoansulatusjärjestelmä	9
3.3 Sydän ja verenkierto	11
4 SANASTOTYÖN KESKEISET KÄSITTEET	13
5 SANASTOTYÖN PROSESSI JA SANASTON ARVIOINTI	16
5.1 Thainkielisten termien keräys	16
5.2 Thainkielisten määritelmien kerääminen	17
5.3 Vastinetyö	18
5.4 Sanastotyön laatiminen, määritelmän kirjoittaminen	18
5.5 Sanastotyön arviointi	19
6 POHDINTA	22
LÄHTEET.....	23
LIITE 1. Hengitys-, ruoansulatus- sekä sydän- ja verenkiertojärjestelmä suomi– englanti–thai–sanasto	25
LIITE 2. Asioimistulkin ammattisäännöstö	30

1 JOHDANTO

Suomessa asuvalla henkilöllä on oikeus saada terveydenhuoltoa omalta asuinpaikkakunnaltaan. Suomea puhumattomille ulkomaalaisille henkilöille hoitoon hakeutuminen voi olla haastavampaa kuin suomea puhuville. Suomi on jo lähtökohtaisesti vaikea kieli ja lääketieteellinen sanasto vielä vaikeuttaa kommunikaatiota entisestään. Suomessa terveydenhuoltokäynnin aikana potilas voi saada tulkin paikalle, mikäli tämä on terveydenhuollon ammattihenkilön mielestä tarpeen. Hoitohenkilökunnan ja ulkomaalaistaustaisen henkilön kommunikaatiossa tulkin käytöllä voidaan välttää väärinymmärryksiä ja keskustelu voi olla sujuvampaa.

Työkokemukseni terveydenhuoltoalan tulkkauksista ovat vähäisiä, mutta ne ovat kuitenkin aiheuttaneet minulle huonon omantunnon. Tämä johtuu siitä, että en ole pystynyt tulkkamaan kattavasti kaikkea sanottua, koska minulla on tähän asti ollut puutteelliset tiedot terveydenhuoltoalan käsitteistä ja tämän erikoisalan termien thainkielisistä täsmällisistä vastineista. Tulkki joutuu käyttämään paljon aikaa valmistautumiseen ja termien vastineiden etsimiseen selvittääkseen ammattimaisesti tulkkaustoimeksiannoistaan. Työurani aikana olen usein käyttänyt englantia välikielenä etsiessäni vastineita thain ja suomen kielen termeille. Olen tulkatessani huomannut, kuinka hyvä apuväline valmis sanasto on tulkkauksilanteissa.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli laatia terveydenhuoltoalan sanasto, joka liittyy ruoansulatus- ja hengitysjärjestelmiin sekä sydämeen ja verenkiertojärjestelmään. Suomessa ei ole aiemmin tehty näihin liittyvää suomi–englanti–thai -sanastoa. Tekemässäni suomi–englanti–thai -sanastossa on mukana termien thainkieliset määritelmät. Valmis sanasto on käyttäjäystävällinen ja käyttökelpoinen sellaisenaan, ja sen voi esimerkiksi tulostaa heti käyttöön vaikkapa hoitopuvun taskuun tai pieneen käsilaukuun.

Opinnäytetyöni sanasto voi auttaa käytännön työelämässä viestinnän ammattilaisia, jotka tarvitsevat kyseistä terminologiaa työtehtävissään. Terveydenhuoltoalan ammattilaiset ja terveyspalvelujen käyttäjät voivat hyötyä opinnäytetyön sanastosta, sillä kun käsitteet ja

termit sekä niiden vastineet toisella työkielellä ovat tarkkoja, terveydenhuoltoalan hoitotilanteissa voidaan keskittyä olennaisiin asioihin eli hoitotoimenpiteisiin ja potilaan ohjaukseen.

Terveydenhuoltoalan sanaston laatiminen oli haasteellinen tehtävänä. Opinnäytetyöni kautta halusin myös kehittää omaa erikoisalan osaamistani ja tulkkausammattitaitoani. Opinnäytetyön tekemällä kehitän samalla yleisesti tulkkausosaamista terveydenhuoltoalla. Opinnäytetyöni auttaa terveydenhuoltoalan henkilöstöä ja sen asiakkaita kommunikoimaan sujuvammin sekä tarkemmin termein, ja toivon mukaan näin ehkäistään myös väärinymmärryksiä kommunikaatiossa.

Opinnäytetyön ja varsinaisen sanastotyön lähteinä on käytetty terveydenhuoltoalaan liittyvää lainsäädäntöä, lääketieteellistä aikakauskirja Duodecimia, terveydenhuoltoalan julkaisuja ja raportteja, oppikirjoja, lääketieteellisiä sanakirjoja sekä sanastotyön oppaita.

2 ASIOIMISTULKKAUS TERVEYDENHUOLLOSSA

Terveydenhuollon palveluvalikoimaan kuuluvat lääketieteellisesti ja hammaslääketieteellisesti perusteltu sairauksien ennaltaehkäisy, sairauden toteamiseksi tehtävät tutkimukset sekä taudinmääritys, hoito ja kuntoutus. Terveyden- ja sairaanhoidon toimenpide, tutkimus, hoito tai kuntoutus eivät kuulu palveluvalikoimaan, mikäli niihin sisältyy hyödyn kannalta kohtuuttoman suuri riski potilaan hengelle tai terveydelle. Palveluvalikoimaan kuulumattomalla lääketieteellisellä tai hammaslääketieteellisellä tutkimus- ja hoitomenetelmällä annetaan potilaalle hoitoa vain, jos se on vakavasti uhkaavan sairauden tai vamman takia välttämätön. (L 1202/2013.)

Potilasohjaus on osa hoitotyötä ja siinä on otettava asiakkaan kieli ja kulttuuri huomioon. Sanasto auttaa niissä tilanteissa, joissa yhteinen kieli on kateissa. Potilas voi olla tyytyväinen samaansa ohjaukseen, jos hän on saanut kohtelua huomioiden hänen omat lähtökohtansa. Asiakkaan kulttuurin tuntemus ja hänen kulttuurinsa kunnioittaminen ovat myös osa asiakaslähtöistä hoitotyötä. (Alardt & Krokki 2017, 3–4.) Potilaslakiin on kirjattu, että potilaalla on oikeus saada hoitoa omalla äidinkielellä, ja mikäli potilaalla ja hoitajalla ei ole yhteistä kieltä, on järjestettävä tulkkaus (L1992/785).

Lähtökohtaisesti jokaisen ihmisen on saatava tulla ymmärretyksi, kun suunnitellaan ja toteutetaan hänen terveyttään tai sairauttaan koskevaa hoitoa. Tämä tarkoittaa sitä, että tulkkauksen onnistumisella asiakkaan ja terveydenhuollon ammattilaisen välillä on erityisen suuri merkitys (Ollila 2017, esipuhe.)

Hoitotilanteissa käytetään asioimistulkkausta. Asioimistulkkaus on pienehkön ryhmän välisen dialogin tulkkausta. Asioimistulkkauspalvelujen käyttäjiä ovat viranomaiset, yhteiskunnan viralliset instituutiot tai jokin muu taho. (SKTL 2013.) Tämän opinnäytetyön kannalta merkityksellisiä asioimistulkkauspaikkoja ovat terveydenhuoltoalan laitokset, joihin kuuluvat esimerkiksi sairaalat, terveystilat, hammashoitolat, neuvolat ja niin edelleen.

Asioimistulkilla on asioimistulkin ammattisäännöt, joita asioimistulkin tulee asioimistulkin eettisten ohjeiden mukaisesti noudattaa. Asioimistulkki huolehtii siitä, että hän valmistautuu tehtäväänsä ajoissa ja huolellisesti. Säännöstoissä tulkilla tarkoitetaan koulutettua ja/tai kokenutta ammattilaista. Tulkkauksessa tulkki on tulkkauksen asiantuntija, joka on täysin puolueeton ja riippumaton. (SKTL 2013.)

3 ELIMISTÖJÄRJESTELMISTÄ

Ihmisen elimet toimivat keskenään yhteistyössä, joko kaksi elintä tai useampi elin. Esimerkiksi ruoansulatus on monivaiheinen prosessi, joka ei hoidu yhden elimen voimin. Useimmat elimet toimivat riippumattoman autonomisen hermoston ohjaamina. Esimerkiksi sydäntä voidaan ohjata tietoisesti. Sykettä voi kohottaa rasituksessa, vaikka juoksemalla ja keuhkoja voi ohjata jossain määrin pidättämällä hengitystä. Elimistö on jakautunut 11 elimistöjärjestelmään, joita ovat hengitys, ruoansulatus, luusto, imusuonisto, hermosto, sydän ja verenkierto, virtsatiet, lihaksisto, sisäeristys, sukuelimet, ihokarvat ja kynnet. (Anderson 2009, 26.). Tässä opinnäytetyössä keskitytään näistä kolmeen eli hengitysjärjestelmään, ruoansulatusjärjestelmään sekä sydämeen ja verenkiertoon.

3.1 Hengitysjärjestelmä

Hengityksen tehtävänä on toimittaa elimistöön happea ja poistaa siitä hiilidioksidia. Hengitysjärjestelmän tärkein osa ovat keuhkot. Ihminen hengittää sisään ja ulos nenän tai suun kautta henkitorveen, joka haarautuu keuhkoputkiksi. Kaasujen vaihto tapahtuu, kun ilma kulkeutuu keuhkorakkuloihin. (Anderson 2009, 26.) Ihminen hengittää, koska hapen hengittäminen on välttämätön elämälle, sillä se tuottaa energiaa, jota ihminen käyttää. Yksi ihminen käyttää noin 550 litraa happea vuorokaudessa. (Houston 2017, 116–117.) Keuhkot toimivat vetäen ilmaa sisään ottaakseen happea ja poistamalla hiilidioksidijätteen. Kehon levon aikana ihminen vetää henkeä noin 12 kertaa minuutissa ja yli 20 kertaa minuutissa liikunnan aikana. Keuhkojen pienten ilmapussien kokonaispinta-ala on 40 kertaa suurempi kuin ihopinta-ala. Tämä varmistaa, että koko keho voi saada mahdollisimman paljon happea. Sisäänhengitys tapahtuu nenän tai suun kautta ja sieltä ilma kulkee läpi kurkun ja henkitorven, joka ohjaa ilman oikeaan tai vasempaan pääkeuhkoputkeen ja sieltä eteenpäin. Henkitorven ja keuhkoputkien päätepisteiden välissä hengitystiet haarautuvat 23 kertaa. Kun ihminen hengittää sisään nenän kautta, nenän karvat suodattavat pölyhiukkasia, jotka voivat aiheuttaa yskimistä henkitorvelle ja keuhkoille. (Houston 2017, 112–113.)

Sisään hengittäessä ilma tulee keuhkoihin. Rintakehä ja keuhkot laajenevat ja pallea supistuu. Hengitettäessä ulos ilma poistuu keuhkoista, rintakehä kiristyy, keuhkot pienenevät, pallea rentoutuu ja pullistuu ylöspäin. Pääasiallinen voimanlähde on pallea, vaikka myös rintakehä ja rintalihakset voivat vaikuttaa hengitykseen. Sisäänhengitysilmalla sisältää 21 prosenttia happea ja uloshengitysilmalla sisältää 100 kertaa enemmän hiilidioksidia kuin sisäänhengitysilmalla. Hiilidioksidi siirtyy veri-plasmasta hiussuonen ja keuhkorakulan solun paksujen seinien läpi ja samanaikaisesti veri voi absorboida happea ja päästä eroon hiilidioksidista. Sisäänhengityksemme happi siirtyy keuhkorakkuloihin ja sitoutuu punasoluihin värjäten veren kirkkaan punaiseksi. Tämän jälkeen veri menee takaisin sydämeen pumpattavaksi ympäri kehoa. Jokainen elimistö tarvitsee happea ja keuhkojen roolina on ylläpitää kaasua ilmakehästä. (Houston 2017, 112–115.)

Korkeiden paikkojen asukkaat voivat periä suuremmat keuhkot, leveämmän rintakehän ja tehokkaammat hapenkäsittelygeenit selviytyäkseen pysyvästi vaikeissa oloissa. Korkeille paikoille matkustavat ihmiset voivat sopeutua vaativiin olosuhteisiin tuottamalla enemmän punasoluja, jotka kuljettavat enemmän happea verenkierron kautta. (Houston 2017, 116–117.) Hengityselimet hyppäävät äkilliseen toimintaan ilman tietoista hallintaamme. Yskiminen tai aivastaminen on refleksinomainen toiminta, joka poistaa hengitysteistä hiukkasia. Hikka ja haukottelu ovat arvoituksellisempia. (Houston 2017, 118–119.)

3.2 Ruoansulatusjärjestelmä

Ruoansulatuksen tehtävänä on ottaa ruoasta vettä ja energia- ja suojaravintoaineita. Suussa syljen entsyymit hajottavat heti hiilihydraattia. Suusta ruoka kulkeutuu ruokatorveen pitkin mahalaukkuun, jossa proteiinit hajoavat. Ruoan edettyä pohjukaissuoleen rasvat hajoavat maksan tuottamalla sappinesteellä. Ruoasta vapautuneet ravintoaineet imeytyvät elimistöön ohutsuolessa. Vesi ja suolat imeytyvät vasta kun ruokasula on ohittanut umpilisäkkeen ja edennyt paksusuoleen. Sulamaton aines lähtee pois elimistöstä peräsuolen ja peräaukon kautta. (Anderson 2009, 26.) Ruoansulatuskanava on pitkä, pehmeä ja taipuisa putki, joka kulkee suusta peräsuolen sulkijalihakseen. (Anderson 2009, 32.)

Ruoansulatusjärjestelmään kuuluvat suu, ruokatorvi, mahalaukku, ohutsuoli ja paksusuoli. Ruoansulatus on nelivaihteinen prosessi, jossa ovat mukana suu, mahalaukku, ohutsuoli ja paksusuoli. Keskimäärin ruoka kulkee koko kehon läpi 48 tunnissa. Ensimmäinen prosessi tapahtuu suussa, sillä ruoka laitetaan suuhun ja siitä alkaa ruoan mekaaninen hajottaminen pureskelemalla. Pureskelemisen aikana ruoka ja sylki sekoittuvat. Näin alkaa ruoan kemiallinen hajottaminen. Ruoka nielaistaan ja se putoaa ruokatorveen. Ruoka kulkee ruokatorven kautta mahalaukkuun. Mahalaukussa on mahanesteitä, jotka muuttavat ruoan vellimäiseksi seokseksi, jota sanotaan ruoansulaksi. Ruoan sulaminen kestää mahalaukussa noin 2–2,5 tuntia, jonka jälkeen se kulkeutuu ohutsuoleen. Ohutsuolessa ruokasula hajoaa haiman tuottamien entsyymien ja maksan tuottaman sapen avulla. Suurin osa ruoan ravinteista imeytyy ohutsuolessa. Tämän jälkeen ruoka siirtyy paksusuoleen ja suurin osa ruoan vedestä imeytyy ja samanaikaisesti ruoan sulamattomat osat puristuvat ulosteiksi ja varastoituvat poistamista varten. (Houston 2017, 140–141)

Ohutsuoli saa apua kolmelta muulta elimeltä: haimalta, sapelta ja sappirakolta. Haima tuottaa entsyymejä, maksa tuottaa sappia ja sappirakko varastoi sappia. Ohutsuolessa ruokaa liikkuu suolen seinämän lihaspuristusten avulla. Suolen seinämässä on tuhansia sormimaisia ulokkeita ja nukkalisäkkeitä, jotka kasvattavat suuresti suolen pinta-alaa ja kykyä imeä ravinteita. Nukkalisäkkeet imevät ravinteita ja ohjaavat niitä vereen. Noin 95 prosenttia imeytymisestä tapahtuu ohutsuolessa, loput imeytymisestä tapahtuu paksusuolessa. (Houston 2017, 140–141.)

Ruoansulatuksen viimeinen vaihe tapahtuu paksusuolen putkessa. Täällä bakteerit käynnistävät hiilihydraattien käymisen, joka tuottaa välttämättömiä ravinteita terveydelle. Samaan aikaan uloste tiivistyy, varastoituu ja poistuu kehosta. Jättemateriaali ohutsuolessa alkaa nousta pystysuoraan umpisuoleessa. Jätteet kulkevat eteenpäin, vereen imeytyy vettä, kloridi- ja natriummineraaleja sekä eri B- ja K- vitamiineja. Bakteerit tuottavat täällä vitamiineja, mutta niitä voi olla myös ruoassa. Umpilisäkkeellä ei ole mitään roolia, mutta on mahdollista, että tuhansia vuosia sitten, se auttoi esi-isiamme sulattamaan lehtiä. Nykyisin se voi olla turvapaikkana suolistobakteereille. (Houston 2017, 146-147.)

3.3 Sydän ja verenkierto

Sydämen ja verisuonten tärkein tehtävä on kuljettaa verta elimistöön, niin että solut saavat happea ja ravintoaineita ja hiilidioksidi ja kuona-aineet pääsevät poistumaan elimistöstä. Verenkierto auttaa soluja viestimään keskenään hormonien välityksellä niin, että ruumiinlämpö pysyy tasaisena. Sydän pumppaa elimistöön verisuonia pitkin happipitoista verta valtimoihin, jotka kuljettavat happipitoista verta sydäimestä muualle elimistöön ja laskimoihin, jotka kuljettavat vähähappipitoista verta takaisin sydämeen. (Anderson 2009, 27.)

Verellä on lukuisia tehtäviä. Sydän ja verisuonet sisältävät noin 5 litraa verta. Veri valmistetaan litteiden luiden luuytimessä. Miljoonia verisoluja tuotetaan siellä joka ikinen sekunti. Veri kuljettaa kaiken, kuten ravinteita ruoasta maksaan käsiteltäviksi, vie myrkyt maksaan puhdistettaviksi ja kuljettaa jätteet sekä ylimääräisen nesteen munuaisiin, jotka poistavat ne elimistöstä. Veri sisältää jätteitä, ravinteita, kolesterolia, vasta-aineita ja hyytymistekijöitä. Veri ja kehon solut eivät toimisi kunnolla, jos verenlämpötila, happamuus ja suolapitoisuudet vaihtelisivat liikaa. Veren kiertokulku tapahtuu uudelleen ja uudelleen, niin että punasolu kerää happea keuhkoista. Yhteen täyteen kierrokseen kehon läpi kuluu aikaa noin yksi minuutti. Kierroksen aikana happi sekoittuu kudoksiin ja hiilidioksidia imeytyy vereen. Hapesta köyhtyneet verisolut kulkevat takaisin keuhkoihin, missä veri vapauttaa hiilidioksidin. Veri kuljettaa elintärkeitä aineksia, kuten happea, suoloja, glukoosia, rasvaa ja proteiinien rakennusaineita aminohappoja kasvamista tai korjauksia varten. Veri kuljettaa myös solujen käyttäytymiseen vaikuttavia kemikaaleja, kuten adrenaliinia. Veri kuljettaa sen, mitä keho ei tarvitse eli jätteet pois nopeasti estääkseen epätasapainon. Jotkin jätteet voivat kulkeutua munuaisiin ja ne poistuvat virtsana, toiset taas kulkeutuvat maksaan, missä ne muunnetaan solujen tarvitsemiksi aineiksi. (Houston 2017, 120–121.)

Sydän on noin nyrkin kokoinen elin, joka on muodostunut lihaksesta. Se supistuu ja rentoutuu noin 70 kertaa minuutissa ja se pitää veren virtaamassa keuhkoihin ja koko kehoon kuljettaen happea ja ravinteita. Sydämen sykkeestä tulee ääni. Sykkeänen aiheuttaa läppien avautuminen ja sulkeutuminen pareittain. Sydän jakautuu kahteen puoliskoon, vasempaan ja oikeaan. Kumpikin jakautuu edelleen kahteen osastoon, ylempään eteiseen ja alempaan kammioon. Sydämessä on sinussolmuke eli luonnollinen tahdistin, joka luo

säännöllisen sähköimpulssin, joka saa sydämen sykkimään. Sydämen soluissa on haarauneita säikeitä. Niiden ansiosta sähköiset viestit leviävät nopeasti viereisiin lihassoluihin. Lihassolujen sähköinen aktivointi saa eteiset supistumaan, työntämään verta läppien kautta kammioihin ja luomaan EKG-käyrän P-aallon. P-aalto näkyy, kun sähkösignaali kulkee eteisten seinien läpi. Q-aallon sähkösignaali kulkee alas kammioiden välistä seinää pitkin. R-aalto on sähköinen viesti, joka saavuttaa kammioiden kärjen ja leviää kammioihin, jolloin kammiot supistuvat äärimmilleen. ST-aalto on tasainen, kun kammiot supistuvat ja tyhjenevät verestä. Runsashappinen veri pumpataan keuhkoista muualle keuhon ja sydämen oikea puoli pumpkaa verta keuhkoihin. Eteisen lihassolut latautuvat uudelleen seuraavaa supistusta varten. Sähkö kulkee takaisin kohti eteistä. Sydän lepää, kun lihassolut valmistautuvat tai polarisoituvat uudelleen seuraavaan supistukseen. Tämä esiintyy lopullisena T-aaltona EKG-käyrässä. (Houston 2017, 122–123.)

4 SANASTOTYÖN KESKEISET KÄSITTEET

Terminologia on monitieteinen ala, jonka tarkoituksena on välittää ja järjestää tietoa. Keskeinen elementti on käsite. Käsitteiden analysointi ja käsitteiden välisten suhteiden selvittäminen ovat olennaisia sanastotyön tekemisessä. Käsiteanalyysiin kuuluvat käsite, tarkoitteet, ja määritelmä ja termin väliset suhteet. (Suonuuti 2012, 11.)

Tarkoitteet ovat todellisuuden ilmiöitä. Osa tarkoitteista ovat konkreettisia. Konkreettisia esimerkkejä ovat puut, esineet ja aineet. Toiset tarkoitteet taas ovat abstrakteja, esimerkiksi yhteiskunta ja terveys (Suonuuti 2012, 11.) Käsite on, miten ihminen ajattelee tai kuvittelee itse omassa mielessään, vaikkapa millaisia puut ovat.

Käsitteet ovat konkreettisia tai abstrakteja ilmiöitä tai kielellisiä ilmaisuja. Esimerkiksi käsite voi olla ajattelun tuote. Voidaksemme puhua käsitteitä, meidän täytyy käyttää vaikiintuneita ilmaisuja kuten termejä tai käsitteitä kuvaavia määritelmiä. Yleensä erotetaan kolme käsitesuhdetta, hierarkkinen suhde, koostumussuhde ja funktiosuhde ja käytännössä käsitejärjestelmät ovat usein eri suhteiden yhdistelmiä. (Suonuuti 2012, 11–13.)

Jokaiseen käsitteeseen kuuluu yleensä suuri määrä piirteitä, jotka vastaavat tarkoitteiden ominaisuuksia, mutta monet käsitteet ovat hyvin yleisiä. Käsitteet liittyvät aina tavalla tai toisella muihin käsitteisiin ja muodostavat käsitejärjestelmiä, jotka voivat vaihdella yksinkertaisista erittäin monimutkaisiin. (Suonuuti 2012, 12–13.)

Hierarkkinen suhde on kahden käsitteen välillä olevat yhteiset käsipiirteet, kun alakäsitteellä on vähintään yksi erottava lisäpiirre. Esimerkiksi puu on yläkäsite ja havupuu on sen alakäsite. Jokaiseen käsitteeseen kuuluu yleensä niin suuri määrä piirteitä, ettei monia niistä ei voi käyttää käsitteen tunnistamiseen. **Alakäsitteellä** on erottavia piirteitä, jotka määrittävät ja erottavat ne muista käsitteistä. **Yläkäsite** jaetaan käsitteisiin useamman kuin yhden kriteerin perusteella. (Suonuuti 2012, 12–13.)

Koostumussuhteita on hyvin monenlaisia, ja koostumussuhteiset käsitejärjestelmät voivat olla monitasoisia ja moniulotteisia. Käsitteiden välillä on koostumussuhde, kun yläkäsite perustuu kokonaisuuteen ja alakäsite tämän kokonaisuuden osaan (esimerkiksi *puu*

ja sen eri osat kuten runko, oksat jne.). **Funktiosuhde** on usein aikaisempien käsitejärjestelmätyyppien yhdistelmiä. Esimerkiksi *vuodenajat* ovat toistensa hierarkkisia vieruskäsitteitä, mutta niiden välillä on myös edeltävän ja seuraavan tapahtuman välinen funktiosuhde, jonka lisäksi ne ovat koostumussuhteessa käsitteeseen *vuosi* nähden. (Suonuuti 2012, 14–18)

Termit ovat käsitteisiin viittavia nimityksiä. Termi voi koostua yhdestä tai useammasta sanasta tai sisältää muita sanallisia aineksia. Esimerkiksi π (pii) on symboli. (Suonuuti 2012, 11.) Termi voi olla sekä symboli että kielellinen ilmaisu, joka on yleensä lyhyt sanallinen, mutta se voi olla myös yhdyssana.

Määritelmä kuvaa yleisintä käsitteen sisältömääritelmää, joka erottuu muista käsitepiirteistä. Esimerkiksi *valopuu*, ja *varjopuu*.

Valopuu. *Puu, joka tarvitsee aurinkoisen kasvupaikan.*

Varjopuu. *Puu, joka tarvitsee varjoisen kasvupaikan.*

Määritelmän kirjoittaminen edellyttää, että käsitteet, niiden keskinäiset suhteet ja erot kuvataan yksiselitteisesti (Suonuutin 2012, 20-21.)

Esimerkkinä: **Termi**: Puu, **Käsite**: on mieleen tuleva kuva ja/tai kuvitelma omassa ajatuksessa, **tarkoite** voi olla kuvitelma, esine, eläin tai muu olemassaolo, johon voi koskea ja jonka voi tuntea, **määritelmä** on selite tai kertomus, minkälainen tunne on, kuten puu on pitkäikäinen, korkea kasvi, joka kehittää jäykän pystysuoraan rungon ja oksia. (Suonuuti 2012,12.)

Käännettäessä ja sanastotyössä yleinen ongelma on, että lähtökielisellemme ja tulokielisellemme ilmaisulle ei ole täyttä vastinetta. Sanaston laatiminen on vastineiden etsimistä. Sanaston laatiminen ei ole kääntämistä, poikkeuksena vastineettomat sanat, joille vastineet tehdään kääntämällä. Kunnollisen sanaston laatiminen vaatii erikoisalan perusteellista tuntemusta, joko alan asiantuntijoiden mukana oloa tai tutustumista kyseisen erikoisalan kirjalliseen materiaaliin. Tutustuessa erikoisalaan sanastoon laatija alkaa hahmottaa vähitellen käsitteiden välisiä suhteita. Kaksikielisen sanaston laatiminen vaatii tutkimustyötä ja tutustumista monipuolisesti eri lähteisiin. Tällaisia lähteitä ovat esimerkiksi erilaiset sanakirjat, rinnakkaistekstit ja vieraskieliset asiantuntijat (Vehmas-Lehto 2002, 8–9.)

Kun sanaston laatimisessa törmätään vastineettomiin sanoihin, on hyvä turvautua erikois-
asiantuntijoihin, jotka ovat kyseisellä erikoisalalla työskenteleviä henkilöitä. Vastineetto-
mat sanat ovat usein sanoja tai ilmaisuja eli 'funktionaalisia analogeja', jolla on saman-
kaltainen funktio kuin lähtökielisellä termillä. Suora käänös on lyhyt ja taloudellinen,
mutta haittapuolena on, että viesti ei välttämättä mene perille. Selittävästä vastineista taas
voi tulla tarpeettoman pitkiä (Vehmas-Lehto 2002, 9–10.)

5 SANASTOTYÖN PROSESSI JA SANASTON ARVIOINTI

Sanaston laatimisissa etenin Sanastokeskus TSK ry:n sanastotyöprojektin vaiheiden mukaisesti. (TSK). Varasin työtä varten neljä kuukautta. Aluksi kartoitin viite- ja lähdeaineistoa, josta keräsin sisäelimiin liittyviä thainkielisiä termejä ja thainkielisiä määritelmiä ja tein termi-inventaarion ja ensimmäisen sanastoluonnoksen. Siihen otin mukaan ensisijaisesti thainkielisestä tietokirjallisuudesta keräämiäni termejä ja terveydenhuoltoalan tulkkauksissa kuulemiani termejä. Thainkieliset lähteet olivat lääketieteellisiä julkaisuja ja oppikirjoja. Lääketieteellisestä tietokirjallisuudesta löytyivät englanninkieliset termit ja niiden vastineet thaiksi sekä niiden thainkieliset määritelmät tai pidemmät käsitteiden selitykset ja määritelmät. Kun olin kerännyt englanninkieliset termit, hain niiden vastineet ja määritelmät suomen kielelle. Sanastosta määritelmät löytyvät vain thain kielellä.

5.1 Thainkielisten termien keräys

Aluksi tutustuin lääketieteelliseen kirjallisuuteen, jossa kerrotaan sisäelimistöstä ja sisäelinten toiminnoista. Olen ottanut sanastoon ruoansulatusjärjestelmän, hengitysjärjestelmän ja sydämen ja verenkiertojärjestelmän termit thainkielisistä lääketieteellisistä oppikirjoista, joista löytyy myös thainkielisiä määritelmiä ja termien englanninkieliset vastineet. Thainkieliset termit ja määritelmät keräsin sanastoon Excel-taulukkoon. Termien ja määritelmien lähteet löytyvät lähdeluettelosta.

Omat kokemukseni terveydenhuoltoalan tulkkauksista ovat osoittaneet, että olen usein saanut liian vähän taustatietoa tulkkaustilanteita varten. Olen toiminut asioimistulkkinä sairaaloiden monilla eri osastoilla ja havainnut, että useilla osastoilla käytetään kyseisen osaston erikoisalalan termejä. Tulkkauksiin valmistautuessani olen laatinut termilistoja hoitopaikan tai osaston mukaan. Näiden termien hallinta on hyödyllistä ja tärkeää viestinnän ammattilaisille kuten tulkeille ja kääntäjille, terveydenhuoltoalan opiskelijoille (erityisesti heille, joiden äidinkielenä on thai) ja terveydenhuoltolaitoksissa thain kieltä käyttäville.

Alkuperäisenä suunnitelmanani mukaan termien määrä oli 100 – 200 kappaletta, mutta sanastoa laatiessani termejä kertyi jopa yli 200. Sanastotyön vaiheiden mukaisesti tein inventaarion ja jäsensin aineiston aiheenmukaisiin alaryhmiin. Rajasin aineiston lopulta koskemaan kolmea elimistöjärjestelmää, jotka ovat ruoansulatuselimistö, hengityselimistö ja sydän ja verenkiertoelimistö. Lopullinen termimäärä on 90.

Olen järjestänyt sanaston kolmeen ryhmään eli 1) ruoansulatusjärjestelmä, 2) hengitysjärjestelmä ja 3) sydän- ja verenkiertojärjestelmä. Taulukossa vasemmalla on suomenkieliset termit aakkosjärjestyksessä, tämän jälkeen englanninkieliset termit ja kolmantena thainkieliset termit. Äärimmäisenä oikealla on thainkieliset määritelmät. Ajatuksena oli saada sanasto mahdollisimman pieneen tilaan, jonka voi tarvittaessa pujottaa hoitavan ammattihenkilön tai tulkin taskuun.

Thainkieliset termien ja määritelmien vastaavuudet olen tarkistanut lääketieteellisistä tietokirjoista ja lääketieteellisestä sanakirjasta. Pääasiallisina thainkielisinä lähteinä oli kolme ihmisen kehoon ja elimistöjärjestelmään liittyvää teosta, jotka löytyvät tämän opinnäytetyön termejä ja määritelmiä koskevasta lähdeluettelosta.

5.2 Thainkielisten määritelmien kerääminen

Thainkieliset määritelmät olen kerännyt thainkielisistä lääketieteellisistä kirjoista. Jotkut määritelmät olen ottanut niitä lyhentämättä, vaikka osa niistä voi tuntua pitkiltä. Määritelmät ovat käsitteen sanallisia kuvauksia ja määritelmän tulee olla mahdollisimman lyhyt. (Suonuutin 2006, 23). Olen yrittänyt noudattaa määritelmien ohjeita ja tämän perusteella tein määritelmän valintapäätöksen.

Valintapäätöksen jälkeen kävin läpi mahdollisia kirjoitusvirheitä ja luin määritelmät ääneen. Luettuani määritelmän ääneen havaitsin kirjoitusvirheitä tai tapoja kirjoittaa määritelmän paremmin, jonka seurauksena muokkasinkin määritelmiä vastaavasti. Tarkistin myös, että termit ja määritelmät vastaavat aidosti toisiaan suomenkielellä ja thain kielellä. Tarkistettuani määritelmät omin silmin ja korvin, pyysin vielä lähiaikoina valmistuvaa thain kielistä lääkäriä lukemaan thainkieliset määritelmät. Samalla hän tarkisti thain- ja

englanninkieliset termit. Hän teki muutaman lisäyksen ja korjausehdotuksen. Hän oli arvokas apu määritelmien laadinnassa, sillä määritelmiä kirjoitettaessa hän kertoi elimistöjärjestelmien toiminnoista ja kuvaili ne. Työelämäohjaajani tarkisti suomen-, englannin- ja thainkieliset termit ja määritelmät ja häneltä olen saanut myös korjausehdotuksia. Tein korjaukset hänen ehdotustensa mukaisesti. Pysin kuitenkin välttämään englanninkielisten lainasanojen käyttämistä muutaman termin osalta, vaikka ne olisivatkin olleet aivan hyväksyttäviä ratkaisuja. Pysin aina löytämään termille thainkielisen vastineen ja näille muutamille englanninkielisille lainasanoille löytyikin hyvä thainkielinen vastine.

5.3 Vastinetyö

Sanaston laadinnassa käytin thainkielisten termien englannin- ja suomenkielisten vastineiden keräykseen luotettavaa lääketieteellistä tietokirjallisuutta ja lääketieteen sanakirjoja lähteinä. Englanninkieliset vastineet olen kerännyt samaan aikaan kuin thainkieliset termit, koska käyttämissäni lääketieteellisissä teoksissa, eli oppikirjoissa, jotka löytyvät tämän opinnäytetyön lähdeluettelosta, oli thain kielen termien lisäksi niiden englanninkieliset vastineet jo valmiina. Suomenkielisten vastineiden haussa käytin luotettavaa Duodecim-sanakirjaa (Suomalainen Lääkäriseura), joka on suunnattu terveydenhuollon ammattilaisille. Olen lisäksi käyttänyt kahta muuta teosta, jotka liittyvät ihmiskehoon ja elimistöjärjestelmään. Kirjat ovat *'Ihmeellinen ihminen'* (Andersen, K 2009) ja *'Mikroskoopin alla'* (Houston, R 2016). Nämä teokset on suunnattu lääketieteen opiskelijoille. Joillekin termeille löytyi useampi kuin yksi vastine, jolloin valintapäätös oli vaikea. Päätöksen tein sen perusteella, mitä useimmissa teoksissa käytettiin samoin määritellyistä termistä.

5.4 Sanastotyön laatiminen, määritelmän kirjoittaminen

Laatiessani sanastoa joillekin termeistä oli vaikea löytää suoraa vastinetta. Käytin esimerkiksi Googlea vastineiden etsimisessä luotettavan lähdeaineiston etsimiseen, mutta siitä ei aina ollut apua. Olenkin etsinyt vastineita erityisesti oppikirjoista ja Duodecim-ter-

veysportin kautta. Tämä helpotti etsimistä ja oli luotettava lähde suomenkielisille ja englanninkielisille vastineille. Käytin myös muuta kirjallisuutta vertaillen termien vastavuutta.

Olen lukenut kirjallisuutta ja katsonut videoita, jotka liittyvät ruoansulatukseen, sydämeen, verenkiertoon ja hengitykseen. Näiden avulla ymmärsin paremmin, miten elimistöjärjestelmät toimivat. Videon katselun jälkeen pystyin hahmottamaan elimistöjärjestelmien toimintoja kattavammin ja tarkemmin. Tämä auttoi minua myös ymmärtämään paremmin löytämiäni lääketieteellisiä määritelmiä. Sanastossa on vain muutama itse muotoilemani määritelmä, joihin turvauduin, mikäli määritelmää ei löytynyt suoraan lähdeaineistosta. Pyrin kuitenkin välttämään määritelmien omin sanoin kirjoittamista epätasallisuuksien minimoimiseksi.

Laatiessani sanastoa törmäsin lukuisiin termeihin, jotka sinällään kuuluisivat tähän sanastoon. Olen kuitenkin rajannut sanaston koskemaan aiheeseen liittyviä keskeisimpiä termejä, joita pidän hyödyllisinä viestinnän ammattilaisille kuten tulkeille ja terveydenhuoltoalan opiskelijoille.

5.5 Sanastotyön arviointi

Suomi–englanti–thai -elimistöjärjestelmäsanasato kattaa termistön ja määritelmät. Sanastoa tehdessäni havaitsin, että minun tulee oppia lisää lähteiden käytöstä. Sanaston olisi luonnollisesti hyvä kattaa kaikki elimistöjärjestelmien elimet, mutta se olisi tämän työn kannalta liian laaja aihepiiri, joten työ oli rajattava kolmeen elimistöjärjestelmään. Määritelmän kirjoittamisessa noudatin sanastotyön opasta pyrkien kiinnittämään huomion määritelmien laatuun. Määritelmät kirjoitetaan käytännön tarpeiden mukaan eli huomioiden ketä varten sanasto laaditaan. (Suonuuti 2012, 19). Sanasto on tarkoitettu viestinnän ammattilaisille ja terveydenhuoltoalan opiskelijoille sekä thainkielisille potilaille, jotka tarvitsevat sanastoa hoitoa varten, mikäli tulkkia ei ole paikalla.

Laatiessani sanastoa havaitsin, että monet thainkieliset termit ovat enemmän selitettäviä termejä. Asiantuntijat käyttävät englantia tai latinaa työssään, mutta tarvittaessa käyttävät potilaiden kanssa selittäviä termejä. Esimerkiksi suomenkielellä sydäimestä puhuttaessa

voidaan sanoa 'oikea kammio', mikä thain kielellä suoraan käännettynä on 'sydämen alhaalla oikeapuoleinen huone'. Joillain termeillä on enemmän kuin yksi vastine, kuten 'veri'. Thain kielessä käytetään virallisesti kahta termiä eli 'เลือด' (lyöd) ja 'โลหิต' (lohid), joista ensin mainittu on thainkielinen vastine ja jälkimmäinen on lainasana. Termejä käytetään erilaisissa tilanteissa ja samoin tässä sanastossa on tilanteen mukaan käytetty molempia termejä jossain termeissä ja määritelmässä.

Työelämäohjaajani toiminut suomi–thai asioimistulkki (AMK) tarkasti sanastoni. Toisena opinnäytetyöohjaajani on toiminut Diakonia-ammattikorkeakoulun tulkkaustutkintojen ja kielten lehtori. Pyysin lisäksi anatomiaa opiskellutta thainkielistä henkilöä tarkistamaan thainkieliset termit ja niiden määritelmät.

Työelämäohjaajani on myös antanut ehdotuksia ja kommentteja sanastotyöstäni ja ehdotti esimerkiksi lisäämään termejä sanastoon. Aika oli kuitenkin rajallinen, enkä lopulta voinut enää ottaa mukaan uusia termejä. Työelämäohjaajani myös huomautti, että osasta termeistä puuttuu thainkieliset määritelmät, jonka jälkeen täydensin puuttuvia määritelmiä sanastoon. Tein myös hänen arvokkaiden kommenttiansa perusteella korjauksia thainkielisiin vastineisiin. Esimerkiksi keuhkoputken ja henkitorven thainkieliseksi vastineiksi olin valinnut 'หลอดลม'. Hän huomautti, että minun tulisi harkita mikä termi thain kielelle tulisi parhaiten sopimaan. Tein tämän pohjalta lisäselvityksiä ja löysin termeille sopivimmat vaihtoehdot: 'keuhkoputki' on หลอดลมใหญ่ ja henkitorvi 'หลอดคอ'. Lisäsin myös esimerkiksi suomenkielisiä termejä sulkeisiin. Esimerkiksi kun sanastossa oli aiemmin vain termi 'rakkula', työelämäohjaajani ehdotti 'alveoli' termin lisäämistä sulkeisiin.

Opinnäytetyön aiheeseen tutustuessani havaitsin, että esimerkiksi suomenkielinen termi 'eteiskammio-läppä' on thain kieleen käännettynä selitettävä termi 'kieli sydämen ylä- ja alahuoneen puolivälissä'. Thainkieliset termit on usein otettu suoraan englanninkielestä tai latinasta, joten näiden vastineet thain kielellä koostuvat usein useammasta sanasta ja vastineet ovat pitkiä. Thainkieliset termit ovat usein kuvailevia sanoja. Käytin tarvittaessa selittäviä vastineita, jotta maallikot ymmärtävät ja hahmottavat paremmin termien sisällön. Vältin englanninkielisten tai latinankielisten lainasanojen käyttöä, koska ne eivät auta thainkielisten sanaston käyttäjiä ymmärtämään termiä. Esimerkiksi suomenkielisen termin 'sinussolmuke' thainkielistä vastinetta oli lähes mahdotonta löytää. Tämä olikin yksi

vaikeimmista termeistä, koska en löytänyt kyseistä termiä thainkielisistä sanakirjoista tai oppikirjoista. Lopulta kuitenkin löysin termin Thaimaan sydänyhdistyksen julkaisemasta lähteestä 'DeviceGuideline'. Kyseisessä lähteessä käytetty termi on 'จุดกำเนิดไฟฟ้าของหัวใจ' tai suomeksi käännettynä 'sähkön alkusyntymäpiste'.

6 POHDINTA

Terveydenhuoltoalan sanasto on erikoissanasto, joka vaatii tulkilta hiotut tulkkaustaidot ja viestintätaidot. Tulkin tulee tulkkausta varten selvittää, mikä ala ja aihe on kyseessä. Tulkki valmistautuu tulkkausaiheisiin, ja tulkin on hyvä sisäistää eri alojen perustietoja ja hallita molempien kulttuurien tuntemus. Tulkilla on oltava riittävän hyvä kielitaito tulkkauskieliparissaan, ja vähintään toisen työkielen tulisi olla hänen äidinkieltensä. Tulkki perehtyy jokaiseen tulkkaustoimeksiantoon ja valmistautuu huolellisesti tulkkaukseen. Tulkkaaminen on suoritustyö, joka vaatii suorituskkyä ja keskittymistä tulkkaustilanteessa.

Erikoissanasto on hyödyllinen viestinnän ammattilaisille ja myös terveydenhuoltoalan opiskelijoille ja potilaille, jotka osaavat lukea thain kieltä. Tämä sanasto helpottaa thainkielisiä puhujia ymmärtämään helpommin termien sisältöjä määritelmien avulla. Määritelmien sisällössä kuvaillaan termien olennaiset asiat, kuten elimistöjärjestelmän elimen toiminnat ja piirteet. Tulkkaustilanteessa voi tapahtua monenlaisia yllätyksiä, joista esimerkkinä on tilanne, jossa ennakkotiedot eivät ole pitänyt paikkaansa ja aihe voi olla eri kuin tulkille oli etukäteen kerrottu.

Tätä sanastotyötä tehdessäni olen oppinut uusia asioita. Yksi niistä on sanaston laatimiseen tarvittavien luotettavien tietolähteiden käyttö ja niiden löytäminen. Sanastotyön tekeminen vaatii aikaa, pitkäjänteisyyttä ja myös kiinnostusta. Tämä sanasto saattaa tulevaisuudessa vielä laajentua muihin elimistöjärjestelmiin. Tässä opinnäytetyössä laadittu sanasto on A5-kokoinen ja se kulkee siksi helposti mukana vaikkapa taskussa. Valmis sanasto thainkielisine määritelmineen helpottaa tulkin työtä ja vähentää tulkkaustoimeksiantoon valmistautumiseen menevää aikaa.

Sanaston tekemisen aikana tutustuin perusteellisesti kolmeen elimistöjärjestelmään katsoamalla myös videoituja thainkielisiä opetustunteja ymmärtääkseni, miten nämä elimistöjärjestelmät toimivat. Videot auttoivat minua valitsemaan löytämistäni termien määritelmistä osuvimmat.

LÄHTEET

- Alardt, P & Krökki, T. (2017). *Suomi–englanti–suomi–sanasto hoitajille*. Opinnäytetyö, Kajaanin ammattikorkeakoulu, Terveiden hoitaja AMK). Saatavilla https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/143822/Alardt_Pinja_Krokki_Tarja.pdf?sequence=1
- Andersen, K. (2009) *Ihmeellinen ihminen. Tiedon maailma*. (p.1.) Italia. Bonnier Publications International AS.
- HL 2003/0434 Hallintolaki. Asian käsittelyä koskevat yleiset vaatimukset Saatavilla <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030434>
- L 1992/785. Laki potilaan asemasta ja oikeuksista. saatavilla <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920785>
- L 2010/1326 Terveystuololaki. Saatavilla <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=Terveydenhuoltolaki>
- Ollila, S. (2017.) *Tulkaus terveydenhuollossa. Vaasan yliopiston raportteja. "Lähtökohtaana asiakkaan ymmärrys"*. Saatavilla https://www.univaasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-734-7.pdf
- SKTL (2013). Asioimistulkin ammattisäännöt. Saatavilla https://www.sktl.fi/@Bin/316510/Asioimistulkin_ammattisäännötö ilman_kuuloliittoa.pdf
- Suonuuti, H. (2006). *Sanastotyön opas* (2.p.). Helsinki: Sanastokeskus TSK.
- TSK. Sanastoprojektin vaiheet Saatavilla 21.10.2019 http://www.tsk.fi/tsk/fi/sanastoprojektin_vaiheet-17.html
- Vehmas-Lehto, I. (2002). Vastineongelmia erikoisalan kaksikielisessä sanastotyössä. Tekniikan Sanastokeskus ry. 23(2), 8-10. Saatavilla 28.10.2019 <http://www.terminfo.fi/tiedostot/terminfo/pdf-arkisto/TI2002-2.pdf>

SUOMEN JA ENGLANNIN KIELISET TERMIT JA MÄÄRITELMÄT

Houston,R. (2016). *Mikrospoopin alla*. Alkuteos How the body works–the facts visually explained. R.Hautala, T. (toim 2017). Kiina. Suomenkielisen laitoksen co-pyright. Dorling Kindersley Limited. A Penguin Radom House Company. Sanastokeskus TSK. TEPA–Sanastokeskus TSK:n termipankki. Saatavilla 14.06.2019 <http://www.tsk.fi/tepa/netmot.exe?UI=figr&height=154>

Suomalainen Lääkäriseura Duodecim. *Duodecimin sanakirjat*. Kustannus Osakeyhtiö Duodecim. Saatavilla 10.06.2019 <https://www.terveysportti.fi/sovellukset/sanakirjat/#/>

THAINKIELISTEN JA ENGLANNIN KIELISTEN TERMIEN JA MÄÄRITELMIEN LÄHTEET

Metamedia Technology Co., Ltd. (2003). *Long Do Dict*. Saatavilla 28.10.2019 <https://dict.longdo.com/search/internal%20organs>

PH. D. Thiengburathum, W. (2013). *Medical Sciences Dictionary. Scientific Definitions That Integrate Mainstream and Alternative Medicines*. (41. uud. p.). Bangkok: Duangkamol Publishing.

ภูหลี, บุษกร (toim.) (2012.) ILLUSTRATED ENCYCLOPEDIA HUMAN BODY. Orpheus Books Limited Ltd. Bangkok: MIS Publishing limited.

บริษัท เทนเซ็นต์ (ประเทศไทย) จำกัด. (2019). พจนานุกรมทั้งหมด Saatavilla 28.10.2019 <https://dictionary.sanook.com/search>

รศ.นพ. อาชานานภาพ, สุรเกียรติ. (1992). ถูกลมโป่งพอง *นิตยสารหมอชาวบ้าน* (161) Saatavilla 1.10.2019 <https://www.doctor.or.th/article/detail/3190>

สมาคมแพทย์โรคหัวใจแห่งประเทศไทย. ชมรมช่างไฟฟ้าหัวใจ. (Thaisydän yhdistys ja sähköryhmä) (i.a). *แนวทางการใช้เครื่องกระตุ้นหัวใจถาวรสำหรับผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของ sinus node DeviceGuideline* (10-11). Saatavilla 1.10.2019 http://www.thaiheart.org/images/column_1291454908/DeviceGuideline.pdf

PH.D ภูมิโคกรักษ์, อรกัญญ์. (i.a). Human Body ร่างกายมนุษย์. *Cardiovascular system. Digestive system. Respiratory system*. Bangkok: MISbook publishing limited.

LIITE 1. Hengitys-, ruoansulatus- sekä sydän- ja verenkiertojärjestelmä suomi–englanti–thai–sanasto

Suomi	English	ภาษาไทย	คำอธิบายเพิ่มเติม
SYDÄN JA VERENKIERTO	CARDIOVASCULAR SYSTEM	ระบบหัวใจและระบบไหลเวียนโลหิต	ทำหน้าที่สูบฉีดเลือดไปตามหลอดเลือดเพื่อนำออกซิเจนและสารอาหารไปเลี้ยงเซลล์ต่างๆ ของร่างกาย รวมทั้งเซลล์ของหัวใจด้วย
alaonttolaskimo	inferior vena cava (deoxygenated blood)	ท่อเลือดดำพีเรียเวนาคา	นำเลือดดำ(เลือดที่มีออกซิเจนต่ำ)จากร่างกายส่วนล่างไปสู่หลอดเลือดดำซูพีเรียเวนาคา
aortta	aorta	ท่อเลือดแดงเอออร์ตา	หลอดเลือดแดงที่ใหญ่ที่สุดในร่างกาย นำเลือดที่มีออกซิเจนสูงออกจากหัวใจไปสู่เนื้อเยื่อต่างๆ
aorttaläppä	aortic valve	ลิ้นหัวใจเอออร์ติก	แผ่นลิ้นในหัวใจและในหลอดเลือดดำขนาดใหญ่ ทำหน้าที่ให้เลือดไหลผ่านและปิดเพื่อป้องกันการไหลย้อนกลับ ทำให้เลือดไหลไปทางเดียวกัน
eteiskammio-läppä	atrioventricular valve	ลิ้นระหว่างหัวใจห้องบนกับล่าง	ลิ้นไตรคัสซิ่งปิดอยู่ทางด้านขวา
hemoglobiini (verenpuna)	haemoglobin	ฮีโมโกลบิน	โปรตีนสีแดงที่พบในเม็ดเลือดแดง ซึ่งรวมตัวกับออกซิเจนไปเลี้ยงเนื้อเยื่อต่างๆ ของร่างกาย
kammio	ventricle	หัวใจห้องล่าง	มีสองห้อง ห้องซ้ายสูบฉีดเลือดไปเลี้ยงร่างกาย ห้องขวาสูบฉีดเลือดไปยังปอด
kapillaari	capillary	หลอดเลือดฝอย	เป็นหลอดเลือดที่เล็กที่สุดผนังของหลอดเลือดฝอยบางมากจนออกซิเจนและสารอาหารสามารถซึมซับผ่านเข้าไปในเนื้อเยื่อของร่างกายได้
keuhkovaltimo	pulmonary artery	หลอดเลือดดำปอด	นำเลือดที่เพิ่งรับออกซิเจนมาจากปอดไปยังหัวใจ
keuhkovaltimoläppä (pulmonaaliläppä)	pulmonary valve	ลิ้นของหลอดเลือดพัลโมนารี (พัลโมนารีเวล)	เส้นเลือดที่นำเลือดซึ่งมีธาตุออกซิเจนมาจากปอดเข้าสู่หัวใจห้องเอเตรียมซ้าย# (บนซ้าย)
laskimo	vein	หลอดเลือดดำ	นำเลือดที่มีออกซิเจนต่ำเข้าสู่หัวใจ ยกเว้นหลอดเลือดดำปอดที่นำเลือดที่เพิ่งรับออกซิเจนมาจากปอดไปยังหัวใจ
lokerot (sydämen lokerot)	chambers	ห้อง (หัวใจ)	ส่วนของหัวใจที่มี 4 (สี่) ส่วน
läppä	valve	ลิ้นหัวใจ	แผ่นลิ้นในหัวใจและในหลอดเลือดดำขนาดใหญ่ ทำหน้าที่ให้เลือดไหลผ่านและปิดเพื่อป้องกันการไหลย้อนกลับ เพื่อให้เลือดไหลไปทางเดียวกัน
oikea eteinen	right atrium	หัวใจขวาบน	รับเลือดที่มีออกซิเจนต่ำจากร่างกาย
oikea kammio	right ventricle	หัวใจล่างขวา	สูบฉีดเลือดไปยังปอด
onttolaskimo	vena cava	เวนาคา	หลอดเลือดดำขนาดใหญ่ซึ่งนำเลือดที่มีออกซิเจนต่ำจากร่างกายไปสู่หัวใจ
plasma (veri plasma)	plasma (blood plasma)	พลาสมา	ส่วนน้ำของเลือดที่ลำเลียงเม็ดเลือดและสารอาหารอื่นๆ
punasolu	red blood cell	เม็ดเลือดแดง	เซลล์รูปร่างปุ่ม รับออกซิเจนจากปอดและปล่อยออกซิเจนในเนื้อเยื่อต่างๆ ของร่างกาย

sinussolmuke	sinus node	จุดกำเนิดไฟฟ้าของหัวใจ	จุดที่เซลล์กล้ามเนื้อหัวใจชนิดพิเศษที่สามารถสร้างกระแสไฟฟ้าได้เอง
sisäelimet	internal organs	อวัยวะภายใน	อยู่ในร่างกาย ไม่สามารถมองเห็นหรือจับต้องได้ ได้แก่ ปอด หัวใจ ตับ กระเพาะอาหาร ไต เป็นต้น
sydän	heart	หัวใจ	เป็นกล้ามเนื้ออยู่ในทรวงอก ทำหน้าที่สูบฉีดเลือดไปทั่วร่างกาย
valkosolu	white blood cell	เม็ดเลือดขาว	เซลล์ที่อยู่ในเลือดซึ่งป้องกันร่างกายจากโรค มี สามชนิดหลักด้วยกัน ลิมโฟไซต์ นิวโทรฟิล และ โมโนไซต์
valtimo	artery	หลอดเลือดแดง	เป็นหลอดเลือดที่นำเลือดที่มีออกซิเจนสูงนำเลือดส่งไปยังอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย
vasen eteinen	left atrium	หัวใจซ้ายบน	รับเลือดที่มีออกซิเจนสูงออกจากปอด
vasen kammio	left ventricle	หัวใจซ้ายล่าง	สูบฉีดเลือดไปเลี้ยงร่างกาย
vasta-aine	antibody	แอนติบอดี	โปรตีนขนาดใหญ่ในระบบภูมิคุ้มกัน ตรวจจับทำลายเชื้อโรค
verihiutale	platelet	เกล็ดเลือด	เศษเซลล์ขนาดเล็กเมื่อมีการเสียหายของหลอดเลือด เกล็ดเลือดจะรวมตัวกันเพื่อปิดบาดแผลเพื่อป้องกันการสูญเสียเลือด หรือการติดเชื้อมากเกินไป
vinuli (pikku-laskimo)	venule	หลอดเลือดดำเล็ก	หลอดเลือดดำเล็ก ซึ่งจะแตกแขนงเป็นหลอดเลือดเล็กลง ไปอีก ซึ่งเรียกว่า เส้นเลือดฝอย
yläonttolaskimo	superior vena cava (deoxygenated blood)	ท่อเลือดดำซุพีเรียเวนาคาวา	นำเลือดดำ (เลือดที่มีออกซิเจนต่ำ) จากส่วนบนของร่างกายไปยังหัวใจ
HENGITYS-JÄRJESTELMÄ	RESPIRATORY SYSTEM	ระบบทางเดินหายใจ	คือการหายใจเข้าเพื่อดึงอากาศเข้าสู่ปอด และหายใจออกเพื่อกำจัดคาร์บอนไดออกไซด์ออกจากร่างกาย
ekshaloida (hengittää ulos)	exhale	หายใจออก	เป็นการขับอากาศออกจากปอดผ่านทางปากหรือจมูก
happi	oxygen	ออกซิเจน	น. ธาตุลำดับที่ ๘ สัญลักษณ์ O เป็นแก๊ส มีป็นอยู่ในอากาศประมาณร้อยละ ๒๐ โดยปริมาตร ไม่มีสี ไม่มีกลิ่น ไม่มีรส ไม่ติดไฟ ในทางแพทย์ ใช้ช่วยการหายใจของคนไข้.
henkitorvi	trachea	หลอดลม	ทางเดินหายใจที่เชื่อมปอดกับปากและจมูก
hiilidioksidi	carbon dioxide (CO2)	ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์	แก๊สที่เซลล์ผลิตขึ้นเมื่อหายใจออก
hiussuoni	capillary	เส้นโลหิตฝอย	ขนาดเล็กมากแตกแขนงจากหลอดเลือดใหญ่ไปตามเนื้อเยื่อต่าง ๆ ทั่วร่างกาย มีผนังบาง ประกอบด้วยเซลล์เพียงชั้นเดียวเป็นที่แลกเปลี่ยนแก๊สและสารต่าง ๆ ระหว่างเซลล์กับเลือด
ilmatiehyt	bronchioles	หลอดลมฝอย	แขนงของหลอดลมที่แคบที่สุด
inhaloida (vetää henkeensä)	inhale	หายใจเข้า	เป็นการดึงอากาศเข้าปอดผ่านทางปากหรือจมูก
keuhko	lung	ปอด	มีลักษณะเหมือนฟองน้ำ มีสองข้างอยู่ในอก ซึ่งออกซิเจนจะผ่านเข้าไปในกระแสเลือด
keuhkopussin kalvo	pleural membrane	เยื่อหุ้มปอด	เยื่อสองชั้นที่คลุมพื้นผิวของปอดและบุด้านในของช่องอก มีของเหลวปริมาณเล็กน้อย ช่วยให้เยื่อแต่ละชั้นขยับเขยื้อนได้ โดยลดการเสียดสีเวลาปอดพองและยุบ

keuhkoputki	bronchus	หลอดลม	ทางเดินหายใจที่เชื่อมต่อระหว่างปอดแต่ละข้างเข้ากับทอลม
keuhkorakkula	pulmonary alveolus, alveoli	ถุงลมปอด	เป็นเนื้อเยื่อที่อยู่ส่วนปลายสุดของปอด มีลักษณะเป็นถุงอากาศเล็กๆ อยู่ต่อกับหลอดลมฝอยแขนงต่างๆ นับจำนวนเป็นล้านๆ ถุง
kieli	tongue	ลิ้น	อยู่ในปาก มีหน้าที่กลืนอาหารให้เข้ากันแล้วส่งลงในลำคอ ช่วยในการออกเสียงและรับรส
kurkku	throat	คอหอย	อวัยวะภายในลำคอ เป็นทางร่วมของระบบทางเดินอาหารและระบบทางเดินอากาศหายใจ เริ่มตั้งแต่หลังโพรงจมูก หลังช่องปากลง ไปจนถึงหลังกล่องเสียง
kurkunkansi	epiglottis	ฝาปิดกล่องเสียง	อวัยวะที่มีลักษณะเป็นฝาทำหน้าที่ปิดกั้นไม่ให้ อาหารตกลงไปในหลอดลมในขณะที่กลืนอาหาร
kurkunpää	larynx	กล่องเสียง	อวัยวะขนาดเล็กทำให้เราสามารถส่งเสียงได้ อยู่ด้านบนของทอลมและบรรจุสายเสียง
kyllivälilihakset	intercostal muscles	กล้ามเนื้อที่ยึดระหว่างซี่โครง	เมื่อกกล้ามเนื้อหดตัว เพื่อยกซี่โครงขึ้น จะเพิ่มปริมาณของอกให้อากาศไหลเข้าปอด เมื่อกกล้ามเนื้อคลายตัว ซี่โครงจะยุบลงเพื่อลดปริมาณของอก
lima	mucus	เมือก	ของเหลวลักษณะเหนียว ปกป้องด้านในของอวัยวะที่เป็นโพรง โดย ดักจับสิ่งสกปรกและเชื้อโรค ในระบบทางเดินหายใจ เช่น เมือกจะบุจมูก คอหอย ทอลม และปอด
nenäontelo	nasal cavity	โพรงจมูก	โพรงอากาศเป็นช่องกลางภายในจมูก
pallea (diaphragma)	diaphragm (thoracic diaphragm)	กะบังลม	แผ่นกล้ามเนื้อใต้ปอด ช่วยในการหายใจกะบังลมจะเลื่อนลงต่ำเมื่อหายใจเข้า ทำให้ปริมาณของอกเพิ่มขึ้น
rakkula	alveolus	ถุงลม	ถุงอากาศขนาดเล็ก ที่กระจกรวมกันมีหลอดเลือดฝอยล้อมรอบ ออกซิเจนจะผ่านผนังบางๆ ของถุงลมเข้าสู่เลือดในหลอดเลือดฝอย
rintakehä	thorax	ทรวงอก	เป็นส่วนหนึ่งของร่างกายโดยอยู่ระหว่างศีรษะและท้อง
rintaontelo	chest cavity	ช่องอก	เป็นที่อยู่ของปอดและหัวใจ ที่เป็นช่องว่างปิดล้อมโดยซี่โครงและกะบังลม
värekarva	cilia	ขนเซลล์	ขนขนาดเล็กที่บุทางเดินหายใจ จะโบกไปมาทำหน้าที่กวาดสิ่งสกปรกและเชื้อโรคที่ติดอยู่กับเมือกไปยังคอหอย เพื่อที่จะได้ถูกกลืนลงไป
RUOANSULATUSJÄRJESTELMÄ	DIGESTIVE SYSTEM	ระบบทางเดินอาหาร	ทำหน้าที่ในการรับประทานอาหาร ทำการย่อย และดูดซึมอาหาร และยังมีหน้าที่กำจัดสารที่ย่อยไม่ได้ และป้องกันไม่ให้จุลินทรีย์แปลกปลอมเข้าสู่ร่างกาย
aminohappo	amino acid	กรดอะมิโน	รวมตัวเป็นโปรตีนระหว่างย่อยอาหาร โปรตีนในอาหารจะแตกตัวเป็นกรดอะมิโน
entsyymi	enzyme	เอนไซม์	ตัวช่วยในการเร่งย่อยอาหาร
glukoosi	glucose	กลูโคส	แหล่งพลังงานหลักของร่างกาย เก็บไว้ที่ตับในรูปแบบไกลโคเจน

glykogeeni	glycogen	ไกลโคเจน	ปลดปล่อยกลูโคสออกมาจากเซลล์ตับเพื่อเข้าไปในกระแสเลือดหรือกำจัดออกจากกระแสเลือดเพื่อสร้างไกลโคเจน ขึ้นอยู่กับความต้องการของร่างกาย
haima	pancreas	ตับอ่อน	หลังเอนไซม์และสารหลายชนิดเข้าสู่ลำไส้เล็กเพื่อทำให้อาหารมีความเป็นกรดน้อยลง
hammas (ham-paat)	tooth (teeth)	ฟัน	ทำหน้าที่บดเคี้ยวอาหาร
kieli	tongue	ลิ้น	ทำหน้าที่รับรสอาหาร
lisäke	appendix	ไส้ติ่ง	ท่อนขนาดเล็กที่ปลายของลำไส้ใหญ่ ประโยชน์ของไส้ติ่งยังไม่แน่ชัด
mahalaukku	stomach	กระเพาะอาหาร	ขณะเอนไซม์ในน้ำย่อยย่อยโปรตีนอาหาร ผงังก้ามเนื้อของกระเพาะอาหารทำหน้าที่ปั่นอาหารให้เป็นครีมคล้ายแป้งเปียก
mahaneste	gastric juice	น้ำย่อยในกระเพาะอาหาร	ของเหลวที่เกิดจากกรดและเอนไซม์ผสมกัน ทำหน้าที่ช่วยย่อยโปรตีน
maksa	liver	ตับ	มีเลือดที่อุดมไปด้วยสารอาหารจากลำไส้เล็กและเก็บสารอาหารบางชนิดไว้และส่งสารอาหารบางชนิดออกไป และยังทำหน้าที่กำจัดสารพิษออกจากเลือดและผลิตน้ำดีด้วย
maksalaskimo	hepatic vein	หลอดเลือดดำตับ	ระบายเลือดจากตับเข้าไปในหลอดเลือดดำอินฟีเรียเวนาคาวา
munuainen	kidney	ไต	อวัยวะที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า ทำหน้าที่กรองของเสียรวมทั้งน้ำและเกลือส่วนเกินออกจากเลือดกลายเป็นปัสสาวะ
nouseva kooloni	ascending colon	ลำไส้ใหญ่ส่วนขึ้น	เป็นส่วนที่ยืนตรงขึ้นไปเป็นแนวตั้งฉากทางด้านขวาของช่องท้อง ขึ้นข้างบนไปจนถึงระดับความยาว ประมาณ 20 เซนติเมตร
nukkalisäke	villi (villus)	ขนุยหรือวิลลัส	ตุ่มหรือขนเล็กๆ อยู่ในลำไส้เล็ก ทำหน้าที่ดูดซึมอาหารเข้าไปในกระแสเลือด
ohutsuoli	small intestine	ลำไส้เล็ก	ท่อยาวที่เชื่อมระหว่างกระเพาะอาหารและลำไส้ใหญ่
paksusuoli	colon, large intestine	ลำไส้ใหญ่	ทำหน้าที่ดูดซึมน้ำจากกากอาหารเข้าสู่กระแสเลือด กากอาหารที่เหลือเป็นของแข็งจะถูกดันไปที่ไส้ตรง
peräaukko	anus	ทวารหนัก	ช่องเปิดที่ปลายทางของทางเดินอาหาร ซึ่งอุจจาระจะผ่านออกจากร่างกาย
peräaukkokanava	anal canal	ท่อนทวารหนัก	ตรงปลายไส้ตรงจะมีช่องเปิดสู่ทวารหนัก
peräsuoli	rectum	ไส้ตรง	ส่วนสุดท้ายของลำไส้ใหญ่ ทำหน้าที่เก็บอุจจาระไว้ก่อนที่จะถ่ายออกทางทวารหนัก
pohjukais-suoli	duodenum	ลำไส้เล็กส่วนต้น	เป็นส่วนต้น และ กว้างที่สุดของลำไส้เล็ก
poikittainen kooloni	transverse colon	ลำไส้ใหญ่ส่วนขวาง	เป็นส่วนที่วางพาดตามแนวขวางของช่องท้อง ข้ามไปทางด้านซ้ายลำตัวจนถึงบริเวณใต้ม้าม ความยาวประมาณ 50 เซนติเมตร
porttilaskimo	hepatic portal vein	หลอดเลือดดำพอร์ทัลตับ	นำเลือดที่อุดมไปด้วยสารอาหารจากลำไส้เล็กไปสู่ตับ
ruokatorvi	oesophagus	หลอดอาหาร	ทำหน้าที่บีบรัดอาหารลงไปยังกระเพาะอาหาร
sappi	bile	น้ำดี	ของเหลวข้นออกสีเขียวที่ช่วยย่อยไขมันในอาหาร
sappirakko	gall bladder	ถุงน้ำดี	อวัยวะขนาดเล็กอยู่ใต้ตับ เป็นที่เก็บน้ำดี

sappitie	common bile duct	ท่อน้ำดีรวม	น้ำดีจากตับที่ถูกเก็บไว้ในถุงน้ำดี และสารเอนไซม์ไลเพสที่มาจากตับอ่อนจะลำเลียงผ่านทางท่อน้ำดีรวมสู่ลำไส้เล็ก
sigmasuoli	sigmoid colon	ลำไส้ใหญ่คด	ความยาวประมาณ 45 เซนติเมตร และจะต่อกับลำไส้ตรง
suoli	Intestine	ลำไส้	ท่อนต่อเชื่อมระหว่างกระเพาะอาหารและทวารหนัก โดยแบ่งออกเป็นลำไส้เล็กและลำไส้ใหญ่
suunielu	Oropharynx	คอหอยส่วนปาก	ด้านในบุด้วยเยื่อเมือกทางข้างหน้า ติดต่อกับโพรงจมูก ช่องปาก และกล่อเสียงจากบนลงล่างตามลำดับ จึงแบ่งได้เป็น 3 ส่วน
sykkyräsuoli	Ileum	ลำไส้เล็กส่วนปลาย	ต่อกับลำไส้ใหญ่ทางขวาของช่องท้องส่วนล่าง
sylki	Saliva	น้ำลาย	น้ำที่หลั่งออกมาจากต่อมน้ำลายและต่อมเมือกในปากช่วยย่อยอาหารจำพวกแป้ง
sylkirauhaset	salivary glands	ต่อมน้ำลาย	มีสามคู่ หกต่อม และมีสามชนิดในปาก อยู่ใต้กกหูเป็นต่อมใหญ่ที่สุด ต่อมน้ำลายสร้างน้ำลายมากที่สุด ต่อมน้ำลายใต้ลิ้นสร้างเมือก
tyhjäsuoili	Jejunum	ลำไส้เล็กส่วนกลาง	กว้าง 3 เซนติเมตร และค่อยๆ แคบลงเป็น 2 เซนติเมตร จนถึงลำไส้เล็กส่วนปลาย มีเยื่อช่องท้องหุ้มโดยรอบ และยึดกับผนังหลังของช่องท้อง จึงมีลักษณะขด
uloste	faeces, feces	อุจจาระ	ของเสียจากอาหารที่เป็นของแข็งที่ไม่สามารถย่อยสลายได้
virtsanjohdin	Ureter	ท่อไต	ท่อน้ำปัสสาวะผ่านจากไตไปยังกระเพาะปัสสาวะ
virtsarakko	Bladder	กระเพาะปัสสาวะ	อวัยวะที่เก็บสะสมปัสสาวะหลังจากออกจากไต

LIITE 2. Asioimistulkin ammattisäännöstö

(https://www.sktl.fi/@Bin/316510/Asioimistulkin_ammattisäännöstö_ilman_kuuloliittoa.pdf)

ASIOIMISTULKIN AMMATTISÄÄNNÖSTÖ

Seuraavat liitot ovat hyväksyneet asioimistulkin ammattisäännösten 30.5.2013: Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto, Käännösalan asiantuntijat KAJ, Suomen Puhevammaisten Tulkit ry, Suomen Viittomakielen Tulkit ry, Suomen kirjoitustulkit ry, Helsingin seudun asioimistulkikeskus, Keski-Suomen tulkikeskus ja Kuurojen Liitto ry.

Asioimistulkkaus on viranomaisen, yhteiskunnan virallisen instituution tai jonkin muun tahon ja yksilön tai pienehkön ryhmän välisen dialogin tulkkauksena. Tässä säännöstössä tulkilla tarkoitetaan koulutettua ja/tai kokenutta ammattilaista ja tulkkauksen asiantuntijaa, joka on tulkkaustilanteessa täysin puolueeton ja riippumaton.

Ammattisäännöstö sitoo, ellei laista tai asetuksista yksittäistapauksissa toisin johdu, sen laadintaan osallistuneiden, tulkkeja edustavien liittojen jäseniä: puhuttujen ja viitottujen kielten tulkkeja, kirjoitustulkkeja ja puhetta tukevien tai korvaavien menetelmien tulkkeja.

Asioimistulkin eettiset ohjeet

1. Tulkilla on salassapitovelvollisuus.
2. Tulkki ei käytä väärin mitään tulkkauksen yhteydessä tietoonsa tullutta.
3. Tulkki ei ota vastaan toimeksiantoa, johon hän on esteellinen.
4. Tulkki ei ota vastaan toimeksiantoa, johon hänellä ei ole riittävää pätevyyttä.
5. Tulkki valmistautuu tehtäväänsä huolellisesti ja ajoissa.
6. Tulkki tulkkaa kattavasti, ei jätä mitään pois eikä lisää mitään asiaankuulumatonta.
7. Tulkki on puolueeton viestinvälittäjä eikä anna tunteidensa, asenteidensa ja mielipiteidensä vaikuttaa työhönsä.
8. Tulkki ei toimi tulkattavien avustajana tai asiamiehenä eikä toimeksiantonsa aikana ole velvollinen hoitamaan muita kuin tulkkaustehtäviä.

9. Tulkki käyttäytyy tilanteen ja toimeksiannon vaatimalla tavalla.
10. Tulkki ilmoittaa seikoista, jotka vaikeuttavat oleellisesti tulkkausta tulkkaustilanteessa.
11. Tulkki ei toimi ammattikuntaansa haittaavalla tavalla.
12. Tulkki kehittää jatkuvasti ammattitaitoaan.

Asiantuntijuus asioimistulkin työssä

Tulkkauksen tavoitteena on välittää asioimistilanteen viestit tarkasti ja siten, että kielellinen tasa-arvo toteutuu. Tasa-arvon toteutumiseksi tulkin velvollisuus ja oikeus on toimia tilanteessa oman alansa asiantuntijana niin, että puolueeton ja laadukas tulkkaus on mahdollista. Tämän vuoksi tulkattavan viestintätilanteen alussa tulkki määrittelee osallistujille tulkin roolin ja tulkkauksen edellytykset. Hän myös puuttuu tarvittaessa esimerkiksi käytännön järjestelyihin taikka vaikuttaa viestin ja tilanteen kulkuun, kun se kattavan tulkkauksen vuoksi on tarpeen.

Tulkki sopii ennen tulkkauksen alkamista osanottajien kanssa siitä, miten osapuolten tulee toimia, jotta tulkki pystyy kattavaan tulkkaukseen. Tulkilla on velvollisuus ja oikeus keskeyttää puhuja saadakseen tulkkausvuoron, jos viestin välittämisen tarkkuus kärsii puheenvuorojen pituuden tai päällekkäisyyksien vuoksi.

Eettisten ohjeiden soveltaminen

1. Tulkilla on salassapitovelvollisuus.

Tulkin salassapitovelvollisuus koskee kaikkea toimeksiantoon ja sen osapuoliin liittyvää, suullista ja kirjallista tai muulla tavoin välitettyä informaatiota, jonka tulkki saa tietoonsa valmistautuessaan toimeksiantoon, toimeksiannon aikana tai ja sen jälkeen, eikä hän saa paljastaa mitään näistä tiedoista kolmansille osapuolille eikä itsenäisesti tuoda toisesta osapuolesta saamaansa tietoa dialogin toisen osapuolen tietoon.

Salassapito koskee myös asiakirjoja ja muuta aineistoa, joihin tulkilla on pääsy tai joita hän vastaanottaa toimeksiannon yhteydessä sekä tulkin muistiinpanoja ja tulkin tuottamaa tulkkausta sen muodosta tai tallentumisesta riippumatta.

2. *Tulkki ei käytä väärin mitään tulkkauksen yhteydessä tietoonsa tullutta.*

Tulkki ei aja tulkkauksilanteessa omaa taloudellista tai muuta etuaan eikä käytä mitään toimeksiannon yhteydessä tietoonsa tullutta omaksi tai muiden hyödyksi tai vahingoksi.

3. *Tulkki ei ota vastaan toimeksiantoa, johon hän on esteellinen.*

Tulkin tulee ennen toimeksiannon vastaanottamista selvittää mahdollisimman tarkasti, onko hänellä sukulaisuus-, tunne- tai riippuvaisuussuhdetta jompaankumpaan osapuoleen, onko hän jollakin tavoin osallinen käsiteltävään asiaan tai aiemmin osallistunut sen käsittelyyn taikka onko asian lopputuloksella hänelle välitöntä käytännöllistä tai taloudellista merkitystä tai vaarantuuko hänen puolueettomuutensa tai objektiivisuutensa muista syistä, esimerkiksi lainsäädännöllisin perustein.

Jos tulkki on epävarma siitä, onko hän asiassa esteellinen, hänen on tuotava epäilyksensä osapuolten tietoon ja jätettävä esteellisyys näiden ratkaistavaksi.

4. *Tulkki ei ota vastaan toimeksiantoa, johon hänellä ei ole riittävää pätevyyttä.*

Ennen toimeksiannon vastaanottamista tulkin tulee selvittää tulkkaustoimeksiannon vaativuus sekä sen edellyttämät tulkkaustekniset valmiudet ja mahdolliset toimeksiantoon sisältyvät eettiset tai henkiset haasteet, jotta hän voi muodostaa mahdollisimman tarkan käsityksen toimeksiannon laadusta ja omien taitojensa riittävydestä kyseisen tehtävän hoitamiseen tämän ammattisäännösten edellyttämällä tavalla.

5. *Tulkki valmistautuu tehtäväänsä huolellisesti ja ajoissa.*

Tulkin työn tavoitteen eli viestin välittämisen ja kielellisen tasa-arvon toteutumiseksi tulkin on perehdyttävä toimeksiannon edellyttämään sanastoon, terminologiaan ja fraseologiaan sekä esille tulevaan aiheeseen tulkkauksen kannalta tarkoituksenmukaisella tarkkuudella. Tulkki valmistautuu tehtävään myös tilanteen edellyttämien muiden viestinnällisten seikkojen kannalta, hänen on esimerkiksi ymmärrettävä tilanteessa vallitsevat roolit

ja hierarkiat ja pystyttävä valitsemaan tulkkauksilanteeseen parhaiten soveltuva työskentelytapa.

6. *Tulkki tulkkaa kattavasti, ei jätä mitään pois eikä lisää mitään asiaankuulumatonta.*

Tulkin tehtävä on välittää kielelliset ja kulttuurisidonnaiset ei-kielelliset viestit mahdollisimman kattavasti ja sisällöllisesti muuttumattomina. Mikäli tulkki ei voi tuottaa vastinetta esim. sanonnoille, sananlaskuille, puheenparsille, harvinaisille termeille ja lyhenyksille, tulkki pyytää puhujaa selvittämään sanomaansa ja informoi siitä kuulijaa. Tulkki ei kuitenkaan selitä asiasisältöjä oma-aloitteisesti kummankaan tulkattavan kielen edustajan puolesta.

7. *Tulkki on puolueeton viestinvälittäjä eikä anna tunteidensa, asenteidensa ja mielipiteidensä vaikuttaa työhönsä.*

Tulkki on toimeksiantoa vastaanottaessaan, sen aikana ja sen jälkeen puolueeton ja riippumaton säilyttääkseen luotettavuutensa. Tulkin puolueettomuudella tarkoitetaan sitä, että hänen henkilökohtaiset mielipiteensä tai asenteensa eivät vaikuta hänen työnsä laatuun. Jos tulkkauksilanteessa esiin tulleet asiat ovat tulkin oman etiikan tai moraalin vastaisia, tulkki ei näytä sitä eleillään, äänensävyllään tai sanavalinnoillaan. Jos tulkki etukäteen tietää, ettei hän pysty tulkkauksilanteessa olemaan aiheen tai tulkattavien suhteen puolueeton ja ulkopuolinen, hänen tulee kieltäytyä vastaanottamasta tulkkauksia. Tulkkauksilanteessa tulkki toimii viestin välittäjänä eikä ota kantaa käsiteltävään asiaan tai aiheeseen. Osapuolten tarvitessa tarkennusta johonkin tulkkauksilanteessa ilmi tulleeseen, he pyytävät tarkennusta toiselta osapuolelta eivätkä tulkilta.

8. *Tulkki ei toimi tulkattavien avustajana tai asiamiehenä eikä toimeksiantonsa aikana ole velvollinen hoitamaan muita kuin tulkkaustehtäviä.*

Tulkki ei tulkkauksitoimeksiannon aikana ota hoitaakseen muita tehtäviä kuin toimeksiannon edellyttämät tulkkaustehtävät, eikä hän ennen tulkkauksia, sen aikana tai sen jälkeen

anna tulkattaville neuvoja tai ohjausta asian hoitamisessa, eikä hän keskustele tulkkauksen aikana esille tulleista asioista. Tulkin tehtäviin kuuluvat ainoastaan kulloinkin käytetyn tulkkausmenetelmän mukaiset tulkkaustehtävät.

Mahdollisista tulkkaukseen liittyvistä kirjallisista käännöstöistä on aina sovittava erikseen.

9. Tulkki käyttäytyy tilanteen ja toimeksiannon vaatimalla tavalla.

Tulkin tulee kaikessa käyttäytymisessään ja esiintymisessään toimia kunkin tulkkausviestintätilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon tilanteeseen liittyvät käyttäytymis- ja pukeutumismormit. Tulkki ei kuitenkaan vastaa osapuolten norminmukaisesta käyttäytymisestä eikä esimerkiksi muokkaa tulkattavaa viestiä odotusten mukaiseksi.

10. Tulkki ilmoittaa seikoista, jotka vaikeuttavat oleellisesti tulkkausta tulkkaustilanteessa.

Tulkilla on velvollisuus ja oikeus huolehtia työoloistaan, jotta tulkkausviestintä onnistuisi tarkoitetulla tavalla. Hänen tulee viipymättä ilmoittaa tulkkausta vaikeuttavista seikoista. Tulkkausta vaikeuttavia tai oleellisesti häiritseviä seikkoja voivat olla esimerkiksi huono tekninen äänentoisto, heikko valaistus, muu kuulemista, ymmärtämistä tai viestintää haittaava häiriö tai tulkin hallitsemasta kielimuodosta voimakkaasti poikkeava murre. Lisäksi tulkki on velvollinen ilmoittamaan välittömästi, jos tilanne muuttuu siten, että hän on ennalta selvitetystä poiketen jonkun osapuolen suhteen esteellinen tai jos tulkkaustehtävän luonne muuttuu oleellisesti siten tai osoittautuu sellaiseksi, että tulkin osaaminen tai valmistautuminen ei ennalta arvioidusta poiketen riitä tehtävän laadukkaaseen suorittamiseen.

11. Tulkki ei toimi ammattikuntaansa haittaavalla tavalla.

Tulkki toimii aina ammattikuntansa eettisten sääntöjen mukaisesti, ja käyttäytyy sekä toimeksiannon yhteydessä että vapaa-ajallaan tavalla, joka on omiaan edistämään ammattikunnan arvostusta. Mikäli tulkilla on toimeksiantoa vastaanottaessaan syytä epäillä, että tulkkaukseen liittyy rikollista tai ihmisoikeuksia loukkaavaa toimintaa, hänen ei tule hyväksyä toimeksiantoa.

Tulkki ei heikennä ammattikunnan työoloja hyväksymällä toistuvasti käytäntöjä, joissa tasokas, tarkoituksensa täyttävä tulkkaukset ei ole mahdollista, vaan hänen tulee kieltäytyä toimeksiannosta, joiden yhteydessä sovelletaan tai voidaan olettaa sovellettavan tällaisia käytäntöjä.

Tulkki käsittelee tulkkaukseen liittyviä asioita niin ammattikunnan sisällä kuin sen ulkopuolellakin tavalla, joka edistää laadukkaan tulkkauksen edellytyksiä.

12. Tulkki kehittää jatkuvasti ammattitaitoaan.

Tulkki ylläpitää ja kehittää kaikkia ammatissaan tarvitsemiaan taitoja ja valmiuksia jatkuvasti.